

Izmēģinājumsprojekts

"Mājoklis vispirms"

Izvērtējuma kopsavilkums

Izvērtējuma autori: Safege Baltija

Izmēģinājumsprojekta īstenošana izmantojot Mājoklis vispirms pieeju, tiek veikta Līguma Nr. 1-32/2022/66 ietvaros, kas noslēgts starp Sabiedrības integrācijas fondu (SIF) un Biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” (LSA).

Atbalsta pasākumu sniegšanas bezpajumtniekiem izmēģinājumsprojekts tiek realizēts Eiropas Savienības fondu darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.1.4. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt diskriminācijas riskiem pakļauto personu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū" 9.1.4.4. pasākuma "Dažādības veicināšana (diskriminācijas novēršana) projekta "Dažādības veicināšana" (projekta identifikācijas Nr. 9.1.4.4./16/1/001) ietvaros.

Sabiedrības integrācijas fonds

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Par pakalpojumu

MV ir pakalpojums ilgstošās bezpajumtniecības izbeigšanai, kura pamatā ir mājokļa un sociālā atbalsta vienlaicīga nodrošināšana. Tas ir radīts ASV, bet 2023. gadā pakalpojums mērķtiecīgi tiek lietots jau vismaz 21 Eiropas valstī.

MV pakalpojumu Eiropā vieno 8 pamatprincipi:

Ikvienam ir tiesības uz mājokli

Klienta atbalsta pakū kontrolē klients

Mājoklis ir atdalīts no cita atbalsta

Orientācija uz rehabilitāciju

Kaitējuma mazināšanas pieeja

Aktīvs atbalsts, bet bez piespiešanas

Balstišanās klienta stiprajās pusēs

Elastīgs atbalsts tik ilgi, cik nepieciešams

Ārvalstu pieredze rāda, ka paralēli augstiem mājokļa saglabāšanas rādītājiem pakalpojums samazina krīzes pakalpojumu izmantošanu un veicina dzīves kvalitātes un pašnoteikšanās iespēju uzlabošanu. Šajā kopsavilkumā apkopoti Latvijas izmēģinājumu projekta rezultāti 7-11 mēnešu periodam.

Izmēginājumu projekta mērķi

- Pielāgot MV pieeju Latvijas sociālekonomiskajai videi
- Testēt pakalpojumu 3 Latvijas pašvaldībās aptuveni 1 gadu

Izmēginājumu projekta norise un rezultāti

3 pašvaldības

Pakalpojums bija pieejams Rīgā, Valmierā un Liepājā

49/100 dalībnieki

Mērķi neizdevās sasniegt zemas mājokļu nodrošināšanas kapacitātes pašvaldībās dēļ

95,7%

Mājokļa saglabāšanas rādītājs izvērtējuma laikā

3,6/4

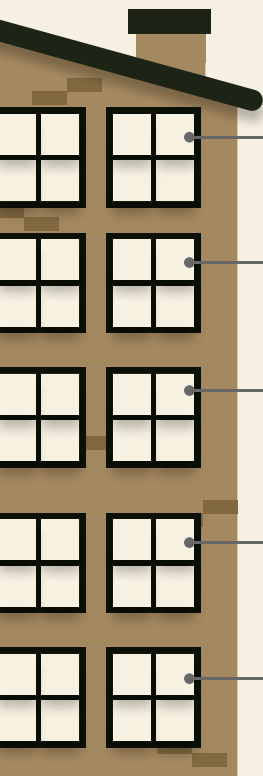
Pakalpojuma atbilstība oriģinālajiem MV principiem

€ 19,2

Vidējās pakalpojuma (mājoklis un atbalsts) izmaksas dienā uz vienu personu

Pašnovērtējuma indikatori par dzīves kvalitāti un apmierinātību ar pakalpojumu

• **3,7/4**

Klientu apmierinātība ar atbalsta komandas darbu

• **3,4/4**

Vidējā klientu apmierinātību ar pakalpojumu

• **3,4/4**

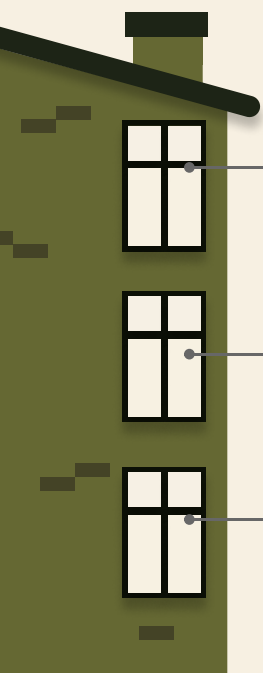
Klientu apmierinātība ar mājokli

• **98%**

Klienti, kuri vērtē, ka uzlabojušies viņu dzīves apstākļi

• **80%**

Klienti, kuri vērtē, ka uzlabojusies viņu dzīves kvalitāte

• **56%**

Klienti ar atkarību, kuri pār to izjuta lielāku kontroli

• **25%**

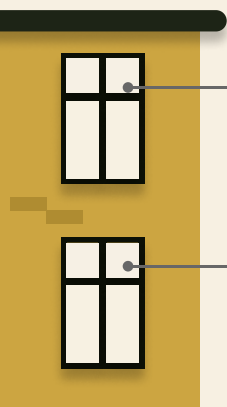
Klientu ar atkarībām īpatsvars, kuri uzsāka rehabilitāciju

• **17% un 17%**

Klientu vērtē, ka veselības stāvoklis uzlabojās, tikpat – pasliktinājās

Pašpietiekamības indikatori

(salīdzinājumā ar periodu pirms MV)

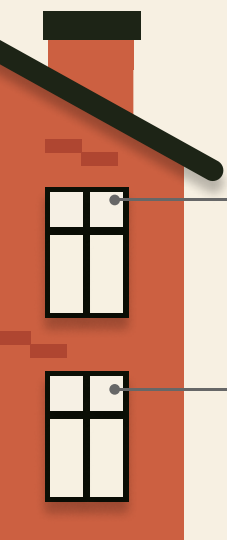

• **€ 250 (€ 225)**

Vidējie klienta ikmēneša ienākumi

• **46% (44%)**

Klientu īpatsvars, kuri strādāja pilna vai nepilna laika darbu

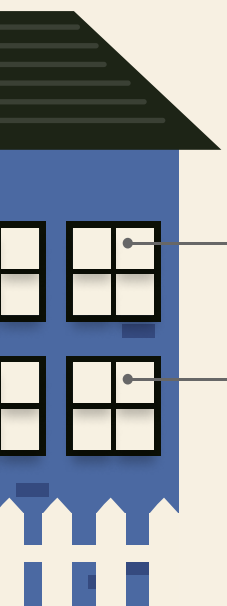

• **20% (23%)**

Klientu īpatsvars, kuri iesaistījās brīvprātīgajā darbā

• **51%**

Klientu īpatsvars, kuri vērtē, ka apguva jaunas prasmes

• **34%**

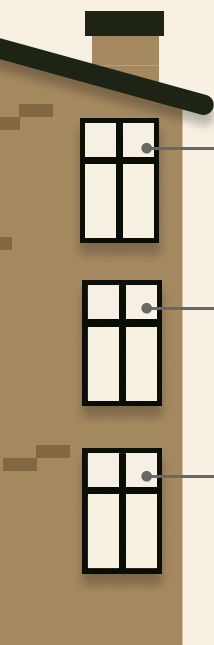
Klientu izjuta lielāku piederību sabiedrībai

• **59% (17%)**

Klientu īpatsvars, kuri apmeklēja sabiedrisku pasākumu

Krīzes pakalpojumu izmantošanas indikatori

(salīdzinājumā ar periodu pirms MV)

27% (29%)

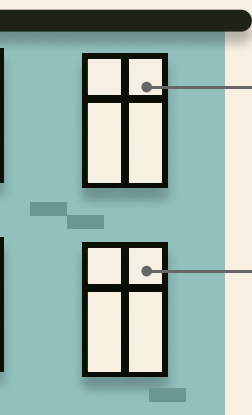
Klientu īpatsvars, kuri vai kuriem izsauca NMPD gada laikā

22% (29%)

Klientu īpatsvars, kuri gada laikā nokļuvuši slimnīcā vai stacionārā

3 (6,6)

Vidēji gada laikā pavadītās dienas stacionārā

8-16 (11-18+)

Kontaktu ar policiju reižu skaits gada laikā, visu klientu vidū

1 (0)

Klientu skaits, ka gada laikā nonācis cietumā

Secinājumi

Pakalpojuma ieviešana

Latvijā ir nepieciešamā infrastruktūra un kompetences MV un citu mājokli prioritizējošu pakalpojumu īstenošanai. Izmēģinājumprojektā tika sasniegta 3,6/4 atbilstība oriģinālajam MV modelim, kas ir labs sasniegums ar izaugsmes iespējām.

Šādu rezultātu veicināja atbalsta komandas darbinieku iepriekšējā pieredze un prasme īstenot horizontālu komunikāciju, lai risinātu pakalpojuma lietotāju izaicinājumus un uzlabotu viņu dzīves kvalitāti. Savukārt izaicinājumus radīja mājokļu nodrošināšanas limitācijas gan tirgū, gan pašvaldībās, kā arī kaitējuma mazināšanas pieeju salīdzinoši mazākā lietošana sociālajā darbā Latvijā. Šajos aspektos ieviešami risinājumi no ārvalstu prakses.

Pakalpojuma rezultāti

Izmēģinājumprojektā sasniegts līdzvērtīgs vai augstāks mājokļa saglabāšanas rādītājs (95,7%), salīdzinot ar ārvalstu pieredzi (70–96%). To ietekmēja salīdzinoši zemākās atbalsta vajadzības izvēlētajā Izmēģinājumprojekta mērķa grupā un īsais pakalpojuma sniegšanas periods. Vairums Izmēģinājumprojekta dalībnieku izjuta pozitīvas pārmaiņas savā dzīvē (dzīves kvalitāte, piederības sajūta) un spēra aktīvus soļus, lai šādas pārmaiņas veicinātu.

Pašpietiekamības un krīzes pakalpojumu izmantošanas rādītājos vērojamas nelielas pozitīvas pārmaiņas. Neliela pozitīva dinamika vērojama arī atkarību jautājumos. Izmēģinājumprojekts apstiprina, ka MV veiksmīgi novērš bezpajumtniecību un ir ilgtermiņa pakalpojums, kas jāturpina sniegt tik ilgi, cik nepieciešams.

Secinājumi

Apmierinātība ar pakalpojumu

Vairums pakalpojuma lietotāju ar to bija apmierināti un viennozīmīgi vēlējas to turpināt lietot. Augstākā apmierinātība tika fiksēta Liepājā un Rīgā. To veicināja Liepājas augstākais kontaktstundu skaits un iespēja izvēlēties mentoru, un Rīgas labā dzīvokļu kvalitāte un ātrā problēmu risināšana.

Augsta apmierinātība fiksēta ar mentoru un sociālo darbinieku darbu, norādot uz veiksmīgi īstenotu MV pakalpojuma klientu centrēto pieeju. Apmierinātība ar mājokli bijusi nedaudz zemāka nekā ar pakalpojumu kopumā. Tas saistīts ar vairāku dalībnieku mājokļu remonta jautājumu neefektīvu risināšanu Liepājā un Valmierā.

Izmaksu efektivitāte

MV pakalpojuma izmaksas veido mājokļa un atbalsta izmaksas, kas Izmēģinājumprojektā vidēji bija līdzīgas. Salīdzinot ar līdzīgiem pakalpojumiem, MV bija zemākas atbalsta izmaksas, bet augstākas mājokļa izmaksas. Mājokļa izmaksas bija lielākas Rīgā, kur tika izmantots privātais īres tirgus. Ja MV vidējās vienas dienas kopējās izmaksas vienam uz vienu pakalpojuma lietotāju ir 19,2 EUR, tad pansijas pakalpojumā tie ir 24,32 EUR, bet īslaicīgās uzturēšanās mītnē – 14,47 EUR.

Jāņem vērā, ka, prioritizējot personas ar augstākām atbalsta vajadzībām kā Izmēģinājumprojektā, izmaksas pieaugtu. Būtiski, ka ārvalstu pētījumi, kas salīdzina dažāda veida ilgtermiņa izmaksas sabiedrībai kontekstā ar pakalpojuma rezultātiem, MV lielākoties vērtē kā gan sociāli, gan ekonomiski ienesīgu un ilgtspējīgu investīciju.